

Spordipsühholoogi kutse taotleja hindamisstandard

Sisukord

1. Üldine informatsioon
2. Hindamise korraldus
3. Hindamine
4. Hindamiskriteeriumid
5. Hindamise teise etapi hindamisülesanded
6. Hindamisjuhend hindajale
7. Vormid kutse taotlejale
8. Vormid hindajale

1. Üldine informatsioon

Hindamisstandard on koostatud spordipsühholoog, tase 7 kutse taotlejate kompetentsuse hindamiseks. Nõuded taotleja teadmistele, oskustele ja töökogemusele, samuti tööks vajalikele isikuomadustele ja väärtushinnangutele, millele kutse taotleja peab vastama, määratakse vastava kutsestandardiga.

Spordipsühholoog, tase 7 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.4 ja läbiva kompetentsi B.2.6 tõendamine, lisaks on võimalik tõendada valitavat kompetentsi B.2.5.

Hindamist on võimalik taotleda erialase magistritasemel õppekava täitmise ja kutse aasta ehk juhendatud erialapraktika läbimise järel. Kutse taotlemise kord ja vormid on ära toodud Kutse andmise korras. Hindamise läbiviimiseks moodustatakse hindamiskomisjon.

2. Hindamise korraldus

Hindamine viiakse läbi kutsekomisjoni poolt määratud ajal ja kohas. Hindamine toimub kahes etapis. Mõlemas etapis teostab hindamist erinevatest hindamise osapooltest koosnev hindamiskomisjon. Hindamiskomisjonis on esindatud tööandjate, töövõtjate ja akrediteeritud psühholoogia erialast kõrgharidust andvate õppeasutuse esindajad. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.

2.1. Hindamise esimene etapp

Hindamise esimene etapp viiakse läbi kahe kuu jooksul pärast kutse taotlemiseks vajalike dokumentide esitamise tähtaega. Hindamise esimeses etapis hindab kutsekomisjon taotleja poolt esitatud erialast haridust ja juhendatud erialapraktika läbimist tõendavaid dokumente, erialast CV-d, hariduse analüüsi, professionaalse filosoofia kirjeldust, koolitaja portfooliot jm. lisamaterjale, mida taotleja on pidanud vajalikuks esitada. Kutse taotleja tõendab dokumentidega täielikult või osaliselt kompetentsi B.2.1 (tegevusnäitajad 1, 2), kutset läbivat kompetentsi B.2.6 (tegevusnäitajad 1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13) ja valitavat kompetentsi B.2.5. Esimese hindamisetapi positiivne tulemus on eelduseks teisele hindamisetapile pääsemiseks.

2.2. Hindamise teine etapp

Hindamise teine etapp viiakse läbi hiljemalt kolme kuu jooksul pärast kutsekomisjoni poolt taotlejale saadetud teadet tema hindamise teise etappi lubamise kohta. Hindamise teises etapis demonstreerib taotleja hindamiskomisjonile kompetentside olemasolu.

Hindamisprotseduur koosneb kolmest ülesandest: I. kirjalik valikvastustega test; II. kutsekomisjoni poolt antud juhtumikirjelduse põhjal kirjaliku juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine; III. ettevalmistatud teemadel intervjuu. Kompetentsi B.2.1 (tegevusnäitajat 1),

kompetentsi B.2.2. (tegevusnäitajaid 3 ja 5), kompetentsi B.2.3. (tegevusnäitajat 2) ning kompetentsi B.2.6. (tegevusnäitajaid 1, 3, 4, 9) hinnatakse osaliselt kirjaliku valikvastustega testi sooritamise käigus. Kompetentse B.2.2, B.2.3 ja B.2.4 ning B.2.6 (tegevusnäitajad 10, 11) hinnatakse juhtumianalüüsi koostamise ja kaitsmise käigus. Kompetentse B.2.1, B.2.2 (tegevusnäitajat 1), kompetentsi B.2.3, kompetentsi B.2.4 (tegevusnäitajad 2, 3) ja läbivat kompetentsi B.2.6 (tegevusnäitajad 1, 2, 4, 7, 9, 10, 11) hinnatakse ettevalmistatud teemadel läbi viidava intervjuu käigus. Taotleja lubatakse II. ja III. ülesannet sooritama ainult I. ülesande positiivse tulemuse korral. II ja III ülesande hindamiskriteeriumid on toodud Tabelis 2 ja 3.

3. Hindamine

Kõik hindamiskomisjoni liikmed hindavad sõltumatult kutse taotleja teadmiste ja oskuste vastavust kutsestandardile. Kompetentside demonstreerimise kohta tehakse mäрге vastavasse hindamisvormi H1-1 kuni H2-3. Positiivne mäрге hindamise esimeses etapis demonstreeritud kompetentside olemasolu kohta on aluseks taotleja lubamisele hindamise teise etappi.

3.1 Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA)

1) Kui erialastes õpingutes jääb hindamisstandardis nõutavaid aineid puudu, saab nende asemel arvestada iseseisva täienduse korras läbitud õpinguid, mis on akrediteeritud erialase täiendusena.

2) Kui ülikooliprogrammis oli praktikat vähem kui 6 EAP, saab puuduva mahu asemel arvestada ülikoolijärgset erialast töökogemust, mis dokumenteeritakse sarnaselt juhendatud erialapraktikale.

3) Kui ülikooliprogrammis oli praktikat rohkem kui 6 EAP, saab 6 EAP ületavat praktika osa arvestada ülikoolijärgse juhendatud erialapraktikana.

4. Hindamiskriteeriumid

4.1 Hindamise esimese etapi hindamiskriteeriumid

4.1.1 Erialase hariduse hindamine

Erialase hariduse kriteeriumiks on 300 EAP mahus Tabelis 1 esitatud ainete läbimine ja ainemahtude vastavus tabelis esitatud minimaalsetele nõuetele. Erialase hariduse hindamisel lähtutakse sellest, et kutse taotleja ei pea olema läbinud kõiki Tabelis 1 kirjeldatud ainesisusid, ent arvestuse aluseks oleva 300 EAP hulgas peavad olema kirjeldatud ainesisule vastavad ained ja minimaalsed mahud vastavates proportsioonides. Taotleja kannab läbitud ained Spordipsühholoogi kutse taotleja hariduse analüüsi tabelisse (Lisa 3) ja esitab selle koos teiste kutse taotlemise dokumentidega.

Tabel 1. Erialase magistritasemel hariduse tõendamise kriteeriumina arvestatavad ained valdkondade lõikes.

Valdkond	Ainesisu	EAP (vähemalt)
Psühholoogia orientatsioon	Psühholoogia meetodid Psühholoogia ajalugu Ülevaade psühholoogia valdkondadest ja elukutsetest	186
Psühholoogia seletavad teooriad	Üldpsühholoogia Bioloogiline psühholoogia Kognitiivne psühholoogia Arengupsühholoogia Emotsioonide- ja motivatsioonide psühholoogia Mõtlemine ja keel Diferentsiaalpsühholoogia Neuropsühholoogia Kliiniline ja tervisepsühholoogia Sotsiaalpsühholoogia Kultuuriti võrdlev psühholoogia Sooritus- ja spordipsühholoogia Töö- ja organisatsioonipsühholoogia Hariduspsühholoogia Nõustamispsühholoogia Hindamisoskuste treening Intervjueerimisoskuste treening	
Psühholoogia tehnoloogilised teooriad	Psühhomeetria Psühholoogilise hindamise teooria Grupitöö teooria Psühholoogilise hindamise vahendite konstrueerimise treening Grupitöö oskuste treening	
Erialane menetluspraktika	Spordipsühholoogia menetluspraktika Kliinilise-, kooli- ja nõustamispsühholoogia praktika	
Psühholoogia metodoloogia	Sissejuhatus meetoditesse: nt. eksperimentaalpsühholoogilised meetodid Kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed meetodid Eksperimentaalpsühholoogia praktikumid Metodoloogia ja statistika praktikumid Kvantitatiivse andmekogumise ja analüüsi treening Kvalitatiivse andmekogumise ja analüüsi treening	30
Eetika	Eetika alused Eetikakoodeksid ja kutse-eetika	6
Teadustöö alused	Uurimus, andmed, intrepreatsioon Andmebaaside kasutamine ja teadusbibliograafia Kriitiline lugemine ja akadeemiline kirjutamine Teadustöö eetika Uurimistöö	15

Tabel 1 (jätkub).

Valdkond	Ainesisu	EAP (vähemalt)
Teadustöö põhipädevus	Teaduslik uurimistöö (magistritöö)	24
Spordi- ja liikumisteadused	Treeninguõpetus Spordifüsioloogia Spordibiokeemia Pikaajaline sportlik areng	15
Psühholoogiavälised valdkonnad ja siduserialad (v.a. spordi- ja liikumisteadused)	Matemaatika Loogika Etoloogia Biokeemia Filosoofia Antropoloogia Sotsioloogia Meditšiiniteadused IKT Majandusteadused	12

4.1.2 Juhendatud erialapraktika hindamine

Spordipsühholoog, tase 7 kompetentside rakendamise oskuse hindamise kriteeriumiks on juhendatud erialapraktika läbimine. Juhendatud erialapraktika kestus on 12 kuud (1170 töötundi) või sellele vastav hulk ainepunkte (45 EAP). See väljaõpe toimub üldjuhul pärast psühholoogia magistriõppe lõpetamist, kuid võib olla ka ülikooliõpingute osa, näiteks kuueaastane integreeritud õpe, kus ülikool korraldab õppe raames ka juhendatud praktika.

Juhendatud erialapraktika seisneb pool-iseseisvas töös spordipsühholoogina kutseliste kolleegide tööjuhendamise all. Tööjuhendajaks on kutseline spordipsühholoog või erandkorras spordipsühholoogiale spetsialiseerunud kliiniline psühholoog. Erandkorra rakendamise puhul esitab kutse taotleja kutsekomisjonile tõendid juhendaja kompetentside kohta ja kutsekomisjon annab hinnangu juhendaja sobivuse kohta juhendatud erialapraktika arvestamisel.

Juhendatud erialapraktika võib läbida spordiorganisatsioonis, haridusasutuses või erapraksises töötades. Juhendatud erialapraktika arvestuslik maht peab jagunema erinevat tüüpi tööülesannete täitmise vahel nii, et praktikant töötab (a) niihästi noorsportlastega kui täiskasvanud sportlastega soorituse arendamise eesmärkidel, (b) niihästi psühhogeenset päritolu kui spordikeskkonnast tulenevate sportliku soorituse barjääridega sportlastega soorituse taastamise eesmärkidel, (c) niihästi normatiivsete kui mittenormatiivsete sportlaskarjääri üleminekutega, s.h. karjääri lõpetavate sportlastega normaalse arengu, vaimse tervise ja psühholoogilise heaolu toetamisel, (d) psüühika- ja käitumishäiretest tingitud soorituse düsfunktsiooniga sportlastega nende psühhiaatri või kliinilise psühholoogi juurde suunamisel ja/või koostöös psühhiaatri või kliinilise psühholoogiga.

Juhendatud erialapraktika peab sisaldama nii individuaalset tööd kui grupitööd ning kõikide spordipsühholoog, tase 7 tööosade praktiseerimist. Juhendatud erialapraktika maht näeb ette, et praktikant töötab iga eelpool kirjeldatud juhtumi tüübiga keskmiselt 12-16 kontakttunni ulatuses, millele lisandub keskmiselt neli tundi iseseisvat tööd koos tööjuhendaja juhendamisega kontakttunni kohta. Juhendatud erialapraktika käigus dokumenteerib praktikant oma töö vähemalt 14 juhtumi puhul ligikaudu 780 tunni (30 EAP) ulatuses. Kirjeldatud ajalise mahu proportsioonidest võib kalduda kõrvale asendades

väiksemas ajalisel mahus psüühika- ja käitumishäiretest tingitud soorituse düsfunktsiooniga sportlastega tehtud töö suuremas ajalisel mahus tööga/täiendavate juhtumitega soorituse arendamise eesmärkidel või soorituse taastamise eesmärkidel. Juhendatud erialapraktikast ligikaudu 390 tundi (15 EAP) peab moodustama dokumenteeritud koostöö teiste spetsialistidega, erialaste metoodiliste materjalide koostamine, sportlastele, treeneritele või noorsportlaste lapsevanematele suunatud koolituste planeerimine ja läbiviimine, kovisioonis ja grupisupervisioonis osalemine ja muude spordipsühholoogi, tase 7 kompetentside praktiseerimine.

4.1.3 Professionaalse filosoofia hindamine

Spordipsühholoog, tase 7 kompetentside rakendamise oskuse hindamise aluseks on taotleja professionaalse filosoofia kirjeldus. Professionaalne filosoofia kirjeldab taotleja erialast tegevust suunavaid väärtusi ja hoiakuid, erialases töös seatavaid eesmärke ja eneserefleksiooni spordipsühholoogina tegutsedes. Professionaalse filosoofia kirjeldus annab aluse kompetentsi B.2.1 (tegevusnäitajad 1, 2) ja läbiva kompetentsi B.2.6 (tegevusnäitajad 5, 6, 11) hindamiseks.

4.1.4 Koolitaja portfoolio hindamine

Spordipsühholoog, tase 7 valitava kompetentsi B.2.5 rakendamise oskuse hindamiseks esitab selle kompetentsi taotleja koolitaja portfoolio. Portfoolio tõendab kompetentsipõhist tegevust erialaste koolituste ettevalmistamise, läbiviimise ja hindamise osas. Portfoolio peab sisaldama vähemalt nelja erineva koolituse näidet ja demonstreerima iga näite juures kõiki tegevusnäitajaid.

4.2 Hindamise teise etapi hindamiskriteeriumid

Hindamise täpsed kriteeriumid hindamise teise etapi kohustuslike kompetentside osas on kirjeldatud Tabelites 2 ja 3. Valitava kompetentsi B.2.5 hindamise kriteeriumid on kirjeldatud Tabelis 4.

Tabel 2. Spordipsühholoog, tase 7 kutse kohustuslike kompetentside hindamiskriteeriumid.

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.1 Koostöösuhte loomine ja arendamine		
B.2.1/1: selgitab kliendile rakendusliku spordipsühholoogia eesmärke ja metoodikaid, võimalusi ning piire, lähtudes kaasaegsetest tõenduspõhistest spordipsühholoogia seisukohtadest	1. Selgitus on kooskõlas kaasaegsete teadmistega spordipsühholoogiast ning spordipsühholoogilise sekkumise võimalustest ja piirangutest. 2. Spordipsühholoogia metoodikate kirjeldamine on adekvaatne ja lähtub tõenduspõhistest või teaduspõhistest seisukohtadest.	a) Professionaalse filosoofia kirjeldus b) Kirjalik test c) Intervjuu

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.1/2: tutvustab kliendile enda professionaalset lähenemist, lähtudes kaasaegsetest tõenduspõhistest psühholoogia, sh spordipsühholoogia seisukohtadest;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Professionaalse filosoofia kirjeldus sisaldab kaasaegseid teadmisi spordipsühholoogiast. 2. Professionaalne filosoofia kirjeldab taotleja lähtumist psühholoogi kutse-eestikast ja professionaalsete otsuste tegemise aluseks olevaid väärtushinnanguid. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Professionaalse filosoofia kirjeldus b) Intervjuu
B.2.1/3: suhtleb kliendi ja vajadusel tema tugivõrgustikuga, kasutades efektiivseid meetodeid usaldusliku suhte loomiseks ja arvestades ka kliendi kultuuriliste ja arenguliste eripäradega; soodustab kliendi emotsionaalse turvalisuse, koostöö eesmärgipärasuse ja eesmärgi saavutamise võimalikkuse tajumist; koostöös noorsportlasega soodustab võimalusel sportlase, lapsevanema ja treeneri kolmepoolset koostööd noorsportlase optimaalse psühholoogilise arengu toetamiseks; hindab koostöösuhte kvaliteeti kogu koostöösuhte ajal, korrigeerides vajadusel oma tegevust	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud on taotleja kolme iseloomulikku töönaidet usalduslike suhete kujundamise iseärasuste kohta kliendi ja tema tugivõrgustikuga: (a) sportliku arengu toetamise, (b) sportliku soorituse taastamise ja (c) sportlaskarjääri lõpetamise juhtumi puhul. 2. Kirjeldatud on taotleja kolme iseloomulikku töönaidet kliendi emotsionaalse turvalisuse, koostöö eesmärgipärasuse ja eesmärgi saavutamise võimalikkuse tajumise soodustamisest: (a) sportliku arengu toetamise, (b) sportliku soorituse taastamise ja (c) sportlaskarjääri lõpetamise juhtumi puhul. 3. Kirjeldatud on spordipsühholoogi võimalusi lapsevanema ja treeneri koostöö tõhustamisel kolme iseloomuliku noorsportlase lapsevanema käitumismudeli korral: (a) optimaalselt kaasatud lapsevanem, (b) ülehõivatud lapsevanem, (c) alahõivatud lapsevanem. 	Intervjuu

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
<p>B.2.1/4: sõlmib kliendiga kokkulepped koostöö eeldatava sageduse, ajalise kestvuse, konfidentsiaalsuse tingimuste, maksumuse ja muude koostööd puudutavate tingimuste kohta</p>	<p>1. Kirjeldatud on asjakohaseid ja realistlikke koostöökokkuleppe läbirääkimise kaalutlusi koostöö eeldatava sageduse, ajalise kestvuse, konfidentsiaalsuse ja maksumuse osas.</p>	<p>Intervjuu</p>
<p><i>B.2.2: Spordipsühholoogiline hindamine ja kliendi vajaduste määratlemine</i></p>		
<p>B.2.2/1: kogub kliendilt ja võimalusel tugivõrgustikult informatsiooni kliendi pöördumise põhjuste ja vajaduste kohta; analüüsib saadud informatsiooni ja struktureerib kliendi eesmärkide, vajaduste ja piirangute süsteemi, lähtudes inimese arengu ja psüühika toimimise seaduspärasusest, tervise ja spordipsühholoogia alastest teadmistest; valib hindamiseks sobivad meetodid, arvestades kliendi vanust ja teisi olulisi individuaalseid ja spordiala spetsiifikast lähtuvaid tegureid</p>	<p>1. Informatsiooni allikad ja kogumise meetodid on välja toodud ja põhjendatud. 2. Pöördumise põhjused ja kliendi vajadused on süstematiseeritud lähtuvalt kliendi eesmärkidest, vajadustest ja piirangutest ning arvestades muu hulgas kontekstuaalseid sooritusnõudeid ja keskkonnast tulenevaid ning sportliku arengu tasemest tulenevaid mõjutegureid. 3. Tugivõrgustikult saadud informatsioon on süstematiseeritud. 4. Kliendi eesmärgid on kirjeldatud adekvaatselt. 5. Hindamismeetodid on kirjeldatud ja nende valikut ning sobivuse kriteeriumeid antud juhtumi seisukohalt adekvaatselt põhjendatud. 6. Kirjeldused ja põhjendused peegeldavad inimese arengu ja psüühika toimimise seaduspärasusi ning tervise ja spordipsühholoogia alaseid teadmisi.</p>	<p>a) Juhtumianalüüs b) Intervjuu</p>

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
<p>B.2.2/2: hindab kliendi psüühilisi protsesse ja seisundeid, isikuomadusi, psühhosotsiaalset funktsioneerimist, toimetuleku oskusi, sotsiaalset ja füüsilist keskkonda, olemasolevaid ressursse, sh tugivõrgustikku ning vaimse tervise seisundit otsese vaatluse, intervjuu, küsimustike, testide, töölehtede analüüsi, videosalvestuste vaatluse, psühhofüsioloogilise hindamise meetodite jms abil; kogub infot kliendi terviseanamneesi kohta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hindamiseks on kasutatud kaasaegsed spordipsühholoogias tunnustatud tõendus põhiseid meetodeid. 2. Hindamismeetodeid on rakendatud adekvaatselt ja süstematiseeritult. 3. Hindamistulemused on kirjeldatud ja süstematiseeritud. 4. Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud kaasaegsele psühholoogiateadusele kohaselt. 4. Hindamisprotsessi ja hindamistulemuste kirjeldused on esitatud korrektses erialakeeles. 	<p>Juhtumianalüüs</p>
<p>B.2.2/3: analüüsib ja tõlgendab hindamistulemusi, teeb järeldusi, hindab sekkumisvajadust, kontseptualiseerib juhtumi, püstitab spordipsühholoogilise diagnostilise hüpoteesi, juhindudes tõendus põhistest teadmistest psüühika seisundite ja protsesside ning soorituskäitumise kohta;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hindamistulemuste süstematiseerimine ja kontseptualiseerimine tugineb kaasaegsel spordipsühholoogias tunnustatud kontseptualiseerimise mudelil. 2. Hindamistulemuste analüüs ja tõlgendamine tuginevad teaduspõhise psühhomeetria põhimõtetele. 3. Hindamistulemused on selgelt seostatud kliendi vajaduste ja eesmärkidega. 4. Püstitatud on esialgne spordipsühholoogiline diagnostiline hüpotees, mis põhineb hindamistulemustel ja kontseptualiseeringul. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Juhtumianalüüs b) Kirjalik test

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
<p>B.2.2/4: seab koostöös kliendiga ühised eesmärgid, selgitades analüüsi ja kontseptualiseerimise tulemusi ning lähtudes kliendi eesmärkidest, vajadustest ja piirangutest; vajadusel kooskõlastab eesmärgid tugivõrgustiku, spordiorganisatsiooni või võistkonnaga;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sõnastatud on kliendi ja psühholoogi eesmärgid sekkumisele. 2. Nii kliendi kui spordipsühholoogi eesmärgid sekkumisele tulenevad kliendi vajadustest ja lähtuvad kontseptualiseeringust. 3. Sekkumise ja uuringute eesmärgid on kliendiga läbi räägitud. 4. Kirjeldatud ja põhjendatud on tugivõrgustiku, spordiorganisatsiooni või võistkonna kaasamine sekkumisse. 	<p>Juhtumianalüüs</p>
<p>B.2.2/5: psüühika- või käitumishäire kahtluse korral püstitab hindamistulemustest lähtudes diagnostilisi ja diferentsiaaldiagnostilisi hüpoteese, juhindudes psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioonist.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Põhjendatud on psüühika- või käitumishäire kahtluse aluseid. 2. Kirjeldatud on kliinilist diagnostilist hüpoteesi (diagnostilisi hüpoteese), mis lähtuvad psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioonist. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Kirjalik test b) Juhtumianalüüs

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.3: Psühholoogilise heaolu toetamine spordi kontekstis		
<p>B.2.3/1: annab infot normikohast bioloogilist, psühholoogilist ja sotsiaalset arengut soodustavate üldiste tegurite kohta; nõustab klienti tervislike eluviiside põhitõdede alal, lähtudes sportlikest eesmärkidest ja kliendi terviseseisundist; vajadusel suunab kliendi teiste spetsialistide poole; annab kliendi tugivõrgustikule infot pikaajalist sportlikku arengut mõjutavate tegurite kohta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informeerimise sisu ja meetodid on kirjeldatud ja tõenduspõhised. 2. Nõustamise sisu ja meetodid on kirjeldatud ja tõenduspõhised. 3. Nõustamise sisu ja meetodid lähtuvad kliendi vajadustest. 4. Nõustamise sisu ja meetodid on individuaalselt asjakohased ja lähtuvad kliendi vanusest, tervislikust seisundist, sportliku arengu tasemest, treeninguplaani iseärasustest ja muudest olulistest teguritest. 5. Kirjeldatud on kliendi vajadustest lähtuvalt teiste spetsialistide kaasamise vajaduse hindamist ning välja on toodud spetsialistid, kellega juhtumi osas koostööd teha. 6. Kliendile või tema tugivõrgustikule antav info tugineb psühholoogia ja/või sporditeaduste tõenduspõhistel või teaduspõhistel teadmistel. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Juhtumianalüüs b) Intervjuu

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
<p>B.2.3/2: hindab kliendi vaimse tervise riske ja õpetab vajaminevaid eneseregulatsiooni ja sotsiaalseid oskusi, arvestades spordiala spetsiifikat, püstitatud eesmärgid, olemasolevaid ressursse ja piiranguid; suunab ja toetab tervisekäitumise alast motivatsiooni, lähtudes üldtunnustatud tervisekäitumise soovitudest</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud ja hinnatud on kliendi vaimse tervise riskitegureid kõikidel sotsiaal-ökoloogilise mudeli tasemetel: indiviidi, interpersonaalse, organisatsioonilise, kogukondliku, riikliku ja rahvusvahelise taseme mõjuteguritest tulenevaid vaimse tervise riskitegureid. 2. Vaimse tervise riskitegurite hinnangu alusel on koostatud spordiala spetsiifikast, püstitatud eesmärkidest, olemasolevatest ressurssidest ja piirangutest ning spetsiifilistest riskiteguritest lähtuv eneseregulatsioonioskuste arendamise plaan. 3. Eneseregulatsioonioskuste arendamise plaan sisaldab tõendatult efektiivseid ja individuaalselt kohaseid eneseregulatsiooni arendamise meetodeid ning realistlikku ajakava. 4. Eneseregulatsioonioskuste arendamise plaan on vajadusel läbi räägitud tugivõrgustiku liikmete, spordiorganisatsiooni esindajate ja teiste oluliste isikutega. 5. Eneseregulatsioonioskuste arendamise plaan on vajadusel integreeritud sekkumisplaani. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Kirjalik test b) Juhtumianalüüs c) Intervjuu

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.4: Sekkumise planeerimine, läbiviimine ja hindamine (individuaaltöö ja grupitöö)		
B.2.4/1: koostab sekkumiskava, valides sobivad põhjendatud ja tõenduspõhised meetodid ja tehnikad, lepib kokku rakendamise esialgse ajakava, lähtudes hindamistulemustest ja koostöö eesmärkidest; planeerib sekkumiskava lähtetaseme, protsessi ja lõpptaseme hindamise	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sekkumiskavas on selgelt ja täpsel määratletud sekkumise sihtmärgiks olevad psüühikaprotsessid ja/või käitumised ning sekkumise meetodid. 2. Sekkumiskava sisaldab tõenduspõhiseid sekkumismeetodeid. 3. Sekkumismeetodid on individuaalselt põhjendatud ja asjakohased ning lähtuvad selgelt kontseptualiseeringust. 4. Sekkumiskava sisaldab realistlikku ajakava. 5. Sekkumiskava sisaldab lähtetaseme, protsessi ja lõpptaseme hindamise meetodika kirjeldust. 	Juhtumianalüüs
B.2.4/2: rakendab sekkumiskava ja suunab omandatud oskuste ja tehnikate kasutamist praktikas, võimestab kliendi ja tugivõrgustiku võimalikult aktiivset osalemist sekkumiskava elluviimisel, kasutades nõustamise ja konsulteerimise põhioskuseid nii individuaal- kui grupitöös	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud on taotleja kolme iseloomulikku töönaidet sekkumiskava rakendamisest: (a) sportliku arengu toetamise, (b) sportliku soorituse taastamise ja (c) sportlaskarjääri lõpetamise juhtumi puhul. 2. Kirjeldatud on taotleja kolme iseloomulikku töönaidet kliendi ja tugivõrgustiku võimestamisest sekkumiskava elluviimisel: (a) sportliku arengu toetamise, (b) sportliku soorituse taastamise ja (c) sportlaskarjääri lõpetamise juhtumi puhul. 3. Nõustamise sisu ja meetodid on kirjeldatud ja tõenduspõhised. 4. Konsulteerimise sisu ja meetodid on kirjeldatud ja tõenduspõhised. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Juhtumianalüüs b) Intervjuu

Tabel 2 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.4/3: hindab sekkumiskava ja selle rakendamise protsessi tulemuslikkust ja mõjusust, vajadusel kohandab sekkumiskava; teeb koostöös kliendiga kokkuvõtted ja plaani omandatud oskuste iseseisvaks edasiseks arendamiseks ja saavutatud muutuste säilitamiseks.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud on sekkumiskava hindamise protsessi. 2. Hindamismeetodid on individuaalselt asjakohased ja põhjendatud ning lähtuvad sekkumiskavast. 3. Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud psühholoogiateadusele omaselt. 4. Kirjeldatud on asjakohast, realistlikku ja põhjendatud plaani omandatud oskuste edasiseks arendamiseks ja saavutatud muutuste säilitamiseks. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Juhtumianalüüs b) Intervjuu

Tabel 3. Spordipsühholoog, tase 7 kutset läbiva kompetentsi hindamiskriteeriumid.

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.6 Spordipsühholoogi kutset läbiv kompetents		
B.2.6/1: omab süsteemset teadmist kaasaegsetest ja aktuaalsetest psühholoogia teoreetilistest mõistetest, peamistest kontseptsioonidest ja uurimismeetoditest; analüüsib oma tööd kriitiliselt ja täiendab end nii, et oleks tagatud jätkuv tööalane areng kõikide spordipsühholoogi kohustuslike kompetentside osas; rakendab oma teadmisi ja oskusi kliendiga töös korrektselt ja kliendile arusaadavalt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eneserefleksioon sisaldab oma töö asjakohast kriitilist analüüsi, sh enda professionaalseid tugevusi ja arenguvajadusi. 2. Kirjeldatud on asjakohaseid näiteid teadmiste ja oskuste korrektsest ja kliendile arusaadavast rakendamisest töös erinevat tüüpi klientidega: (a) sportliku arengu toetamise, (b) sportliku soorituse taastamise ja (c) sportlaskarjääri lõpetamise juhtumi puhul. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Dokumenteeritud hariduse analüüs b) Juhendatud erialapraktika aruanne ja juhendaja hinnang c) Kirjalik test d) Intervjuu

Tabel 3 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.6/2: mõistab ja oskab kasutada põhilisi psühholoogia tõendusskeeme ning rakendab teadmisi enamuse psühholoogiliste seaduspärasuste tõenäosuslikust iseloomust	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud on spordipsühholoogi tegevuste dünaamilise kohandamise vajadust sõltuvalt tööprotsessi käigus toimuvast hindamisest. 2. Planeerimise, hindamise ja sekkumise kirjeldused lähtuvad psühholoogiliste seaduspärasuste tõenäosuslikust iseloomust. 	Intervjuu
B.2.6/3: mõistab sporti kui taustsüsteemi ja analüüsib sportliku soorituse spetsiifilisi nõudmisi vastavalt spordialale; arvestab oma töös spordifüsioloogia, treeninguõpetuse, sportlase pikaajalise arengu, spordi biokeemia baasteadmistega	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontseptualiseering sisaldab asjakohast ja põhjendatud kliendi spordiala, sportliku soorituse spetsiifiliste nõudmiste ja sportliku arengu analüüsi. 2. Taotleja demonstreerib baasteadmisi spordifüsioloogias, treeninguõpetuses, sportlase pikaajalise arengus ja spordi biokeemias. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Dokumenteeritud hariduse analüüs b) Kirjalik test c) Juhtumianalüüs
B.2.6/4: suhtleb kliendiga kliendile sobival ja kohasel viisil, arvestades kliendi individuaalsust ja keskkondlike tegureid, annab kliendile (ning vajadusel organisatsioonile või tugivõrgustikule) tagasisidet, lähtudes konfidentsiaalsuskokkulepetest;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud on iseloomulikke ja asjakohaseid näiteid kliendile sobivast ja kohasest suhtlusest erinevate individuaalsete ja keskkondlike tegurite kontekstis: (a) noorsportlasega töötamisel, (b) spordivõistlustel töötamisel ja (c) võistkonnaga töötamisel. 	<ol style="list-style-type: none"> a) Kirjalik test b) Intervjuu
B.2.6/5: osaleb meeskonnatöös ja vajadusel juhib meeskonda	<p>Professionaalne filosoofia kirjeldab adekvaatselt spordipsühholoogi rolli meeskonnatöös üldiselt ja kutse taotleja isiklike väärtushinnanguid meeskonnatöös osalemise kohta.</p>	Professionaalse filosoofia kirjeldus

Tabel 3 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.6/6: järgib psühholoogide eetikakoodeksit (lisa 1), lähtub oma töös kutsealaga seonduvatest õigusaktidest (sh isikuandmete kaitsega seotud õigusaktid)	<ol style="list-style-type: none"> Spordipsühholoogi kutse taotleja eetikavanne on allkirjastatud Juhendatud erialapraktika juhendaja on andnud positiivse hinnangu taotleja kutse-eetika rakendamisele. 	<ol style="list-style-type: none"> Dokumenteeritud eetikavande allkirjastamine Juhendatud erialapraktika aruanne ja juhendaja hinnang
B.2.6/7: tunneb oma pädevuspiire, vajadusel suunab kliendi teise spetsialisti juurde	<ol style="list-style-type: none"> Professionaalne filosoofia kirjeldab asjakohaselt taotleja spordipsühholoogi pädevuspiirides tegutsemise hindamist. Kirjeldatud on vähemalt kolme asjakohast ja põhjendatud näidet kliendi teise spetsialisti juurde suunamise vajadusest spordipsühholoogi pädevuspiiridest väljumise tõttu. 	<ol style="list-style-type: none"> Professionaalse filosoofia kirjeldus Intervjuu
B.2.6/8: oskab läbi viia teaduslikku empiirilist uurimustööd	Kaitstud on magistriväitekiri psühholoogia erialal.	Dokumenteeritud hariduse analüüs
B.2.6/9: kasutab kliente puudutavate andmete säilitamiseks ja käitlemiseks vahendeid ja meetodeid, mis on kooskõlas kehtivate seadusandlike aktide ning vaimse tervise professionaalide üldiste standarditega	<ol style="list-style-type: none"> Kirjeldatud on korrektset, seadusandlikest aktidest tulenevat andmete säilitamist ja käitlemist. Kirjeldatud on näidisolukorrad isikuandmete käitlemisest, mis vastavad vaimse tervise professionaalide üldistele standarditele. 	<ol style="list-style-type: none"> Kirjalik test Intervjuu
B.2.6/10: dokumenteerib oma tööd täpsusega, mis vastab vaimse tervise professionaalide üldisele standardile ning võimaldab vajadusel töö jätkamist teiste spordipsühholoogide ja/või vaimse tervise professionaalide poolt	<ol style="list-style-type: none"> Kontseptualiseering on kirjutatud täpselt, selgelt, üheselt arusaadavalt. Kontseptualiseering on kirjutatud korrektses erialakeeles, psühholoogia mõistete kasutamine on asjakohane. 	<ol style="list-style-type: none"> Juhtumianalüüs Intervjuu
B.2.6/11: kasutab korrektset erialast terminoloogiat nii kõnes kui kirjas	1. Taotleja kasutab läbivalt korrektseid ja asjakohaseid psühholoogiateaduse mõisteid.	<ol style="list-style-type: none"> Professionaalse filosoofia kirjeldus Juhtumianalüüs Intervjuu

Tabel 3 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.6/12: kasutab IKT-vahendeid iseseisva kasutaja tasemel	Taotleja on hinnanud ennast digipädevuste enesehindamise skaalal iseseisva kasutaja tasemele vastavaks	Dokumenteeritud erialane CV
B.2.6/13: valdab tööks kasutatavat keelt tasemel C1 eesti keelt tasemel C1 ja inglise keelt tasemel B2	Taotleja on hinnanud keelte oskustasemete kirjelduste alusel ennast valdama tööks kasutatavat keelt tasemel C1 eesti keelt tasemel C1 ja inglise keelt tasemel B2	Dokumenteeritud erialane CV

Tabel 4. Spordipsühholoog, tase 7 valitava kompetentsi hindamiskriteeriumid.

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.5 Koolitamine		
B.2.5/1: analüüsib koolituse sihtrühma õpivajadusi, juhindudes sooritus- ja spordipsühholoogia arengust ja koolitusvajaduse analüüsimise teoreetilistest alustest; sõnastab koolituse eesmärgid ja õpiväljundid, koostab õppe- ja koolituskavu, juhindudes õpetamise teaduslikest põhimõtetest ja sihtrühma õpivajaduse analüüsist	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldatud on adekvaatset ja kaasaegset õpikäsitlusest lähtuvat sihtrühma õpivajaduste analüüsimise meetodikat. 2. Koolitused on kooskõlas kaasaegsete sooritus- ja spordipsühholoogia arengutega. 3. Esitatud on asjakohased ja korrektselt vormistatud õppekavad. 4. Esitatud õppekavad lähtuvad sihtrühma õpivajaduste hinnangust. 5. Esitatud õppekavad vastavad õpetamise teaduslikele põhimõtetele. 	Dokumenteeritud koolitaja portfoolio

Tabel 4 (jätkub).

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.5/2: koostab koolitusmaterjalid, lähtudes valitud metoodikast, sihtrühmast ja koolituse eesmärkidest ja tuginedes teaduspõhiste sooritus- ja spordipsühholoogia allikatele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esitatud töönaited vastavad õpetamiseks valitud metoodikale. 2. Esitatud töönaited on kooskõlas õppekavas esitatud koolituse eesmärkidega. 3. Esitatud töönaited illustreerivad koolituste sisu vastamist teaduspõhisele sooritus- ja spordipsühholoogiale. 	Dokumenteeritud koolitaja portfoolio
B.2.5/3: viib läbi sooritus- ja spordipsühholoogia alaseid kursusi, loenguid, seminare, töötubasid, e-õppekursusi jm koolitusi sportlastele, treeneritele, noorsportlaste lapsevanematele ja spordiga seotud siduserialade spetsialistidele, lähtudes teaduspõhistest (spordi)psühholoogia teooriatest ja meetoditest; kujundab õppimist soodustava vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna; juhib õppeprotsessi, lähtudes õppekavast, sihtrühma vajadustest ja õppija individuaalsetest õppeeesmärkidest	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esitatud töönaited lähtuvad sihtrühma õpivajaduste hinnangust. 2. Esitatud töönaited vastavad õpetamise teaduslikele põhimõtetele. 3. Esitatud töönaited lähtuvad teaduspõhistest (spordi)psühholoogia teooriatest ja meetoditest. 4. Esitatud töönaidetes on näidatud tööd erinevate sihtrühmadega: a) sportlastega b) treeneritega c) lapsevanematega d) spordiga seotud siduserialade spetsialistidega 	Dokumenteeritud koolitaja portfoolio
B.2.5/4: kogub kohaseid meetodeid kasutades tagasisidet õppeprotsessi kohta, analüüsib õpitulemusi ja planeerib edasisi tegevusi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Esitatud töönaited kätkevad endas tagasiside küsimist. 2. Esitatud töönaidetes on näidiseid saadud tagasisidest koos kirjeldustega tagasiside arvestamiseks ning sellest tulenenud muudatusteks. 	Dokumenteeritud koolitaja portfoolio

5. Hindamise teise etapi hindamisülesanded

5.1. Kirjalik valikvastustega test

Taotleja sooritab 40 küsimusest koosneva valikvastustega testi. Küsimused hõlmavad rakendusliku spordipsühholoogia eesmärke ja metoodikaid, tõendus põhiseid teooriaid psüühika ja soorituskäitumise kohta, psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsiooni spordipsühholoogia kontekstis, üldtunnustatud tervisekäitumise soovitusi, spordifüsioloogia,

treeninguõpetuse, sportlase pikaajalise arengu ja spordibiokeemia baasteadmisi, psühholoogide eestikakoodeksit ja kutsealaga seonduvaid õigusakte. Igal küsimusel on viis vastusevarianti, neist ainult üks on õige. Test sooritatakse arvutitestina. Taotleja võib hindamisele kaasa võtta enda sülearvuti või taotleda hindamiskomisjonilt testi sooritamiseks arvutit. Arvuti valib küsimused testipangast juhuslikult. Küsimustele vastamiseks on aega 60 minutit. Testi sooritajatel on lubatud kasutada ainult kutsekomisjoni poolt antud materjale. Testi sooritamisel on keelatud: (a) omavaheline suhtlemine ja kõrvalise abi kasutamine; (b) igasuguste elektrooniliste seadmete kasutamine peale arvuti, milles testi sooritatakse; (c) hindamisega seonduvate materjalide ja märkmete ruumist välja viimine; (d) teisi taotlejaid ja hindamiskomisjoni liikmeid häiriv käitumine. Kirjaliku testi tulemused kantakse vormi H2-1

5.2 Juhtumianalüüsi koostamine ja kaitsmine

Juhtumianalüüs koostatakse kirjalikult kutsekomisjoni koostatud juhtumikirjelduse alusel. Taotleja valib loosiga juhtumikirjelduse, kontseptualiseerib selle lähtudes mõnest spordipsühholoogias üldtunnustatud juhtumi kontseptualiseerimise mudelist, püstitab spordipsühholoogilise diagnostilise hüpoteesi ning koostab kontseptsioonist lähtuva esmase tegevuskava või sekkumiskava. Juhtumianalüüsi kirjutamiseks on aega kuni 90 minutit. Kirjalikule juhtumianalüüsi koostamisele järgneb analüüsi tulemuste suuline kaitsmine, mis kestab kuni 30 minutit ja mille käigus hindamiskomisjoni liikmed esitavad kutse taotlejale täpsustavaid või täiendavaid küsimusi. Juhtumianalüüsi kaitsmisele antud hinnangud märgitakse vormi H2-2.

5.3. Intervjuu ettevalmistatud teemadel

Ettevalmistatud teemasid käsitlevad küsimused võimaldavad demonstreerida spordipsühholoog, tase 7 kompetentse: koostöösuhte loomist ja arendamist, spordipsühholoogilist hindamist ja kliendi vajaduste määratlemist, psühholoogilise heaolu toetamist spordi kontekstis, spordipsühholoogilise sekkumise planeerimist, läbiviimist ja hindamist nii individuaalselt kui grupitöös ning läbivaid kompetentse. Intervjuu toimub loositavate hindamispiletite alusel, igas piletil on kolm küsimust. Kutsekomisjon saadab koos esimese hindamisetapi positiivse läbimise kinnitusega taotlejale nimekirja ettevalmistatavatest teemadest ning koostab hindamiseks teemade ulatuses hindamispiletid. Taotleja valib hindamisel loosiga pileti, seejärel on tal 30 minutit aega intervjuuks valmistuda. Valmistumise ajal võib teha kirjalikke märkmeid hindamiskomisjoni pool antud paberile. Intervjuu käigus demonstreeritud kompetentsidele antud hinnangud märgitakse vormi H2-3.

6. Hindamisjuhend hindajale

6.1. Enne hindamist

Hindamise eel hindaja tutvub järgmiste dokumentidega:

- 1) kutsestandard spordipsühholoog, tase 7
- 2) juhend "Kompetentsuspõhine hindamine kutse andmisel"
- 3) Eesti Psühholoogide Liidu kutse andmise kord spordipsühholoogi kutsele
- 4) käesolev hindamisstandard.

6.2. Hindamise ajal

Hindamisprotseduuride ajal hindaja:

- 1) jälgib kutse taotlejat personaalselt

- 2) esitab vajadusel täiendavaid küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas
- 3) hindab taotlejat kõikide hindamiskriteeriumide järgi
- 4) vormistab hindamistulemuse iga hindamiskriteeriumi kohta.

7. Vormid kutse taotlejale

- 1) Spordipsühholoogi kutse taotlemise avaldus (Lisa 1)
- 2) Spordipsühholoogi kutse taotleja CV (Lisa 2)
- 3) Spordipsühholoogi kutse taotleja hariduse analüüs (Lisa 3)
- 4) Spordipsühholoogi kutse taotleja juhendatud erialapraktika kokkuvõte (Lisa 4)
- 5) Spordipsühholoogi kutse taotleja erialapraktika juhendaja hinnang (Lisa 5)
- 6) Spordipsühholoogi kutse taotleja eetikavanne (Lisa 6)

8. Vormid hindajale**8.1 Vorm H1-1. Dokumentide alusel hinnatavad kohustuslikud kompetentsid**

#	Taotleja nimi	Märke kompetentsi kriteeriumite täidetuse kohta											Otsus hindamise II. etapi suunamise kohta
		B.2.1./1	B.2.1./2	B.2.6./1	B.2.6./3	B.2.6./5	B.2.6./6	B.2.6./7	B.2.6./8	B.2.6./11	B.2.6./12	B.2.6./13	
1													
2													

8.2 Vorm H1-2. Dokumentide alusel hinnatav valitud kompetents

#	Taotleja nimi	Märke kompetentsi kriteeriumite täidetuse kohta				Otsus kompetentsi kohta
		B.2.5./1	B.2.5./2	B.2.5./3	B.2.5./4	
1						
2						

8.3 Vorm H2-1. Kirjaliku valikvastustega testi alusel hinnatavad kompetentsid

#	Taotleja nimi	Märke kompetentsi kriteeriumite täidetuse kohta								Otsus kompetentside kohta
		B.2.1./1	B.2.2./3	B.2.2./5	B.2.3./2	B.2.6./1	B.2.6./3	B.2.6./4	B.2.6./9	
1										
2										

8.4 Vorm H2-2. Juhtumianalüüsi kaitsmisel hinnatavad kompetentsid

#	Taotleja nimi	Märke kompetentsi kriteeriumite täidetuse kohta				Otsus kompetentside kohta
		B.2.2./1- B.2.2./5	B.2.3./1 - B.2.3./2	B.2.4./1 - B.2.4./3	B.2.6./10- B.2.6./11	
1						
2						

8.5 Vorm H2-3. Ettevalmistatud teemadel intervjuul hinnatavad kompetentsid

#	Taotleja nimi	Märke kompetentsi kriteeriumite täidetuse kohta									Otsus kompetentside kohta
		B.2.1./1- B.2.1./4	B.2.2./1	B.2.3./1- B.2.3./2	B.2.4./2 - B.2.4./3	B.2.6./1 - B.2.6./2	B.2.6./4	B.2.6./7	B.2.6./9	B.2.6./10- B.2.6./11	
1											
2											